

6. Trh práce

Nerovnoměrné oživení ekonomiky v roce 2024 vedlo patrně k větším pohybům lidí na trhu práce.

Meziroční růst kupní síly mezd se loni obnovil a ty tak začaly postupně eliminovat své hluboké ztráty z let 2022 i 2023.

Růst zaměstnanosti loni zmírnil, absolutně však v Česku pracovalo nejvíce lidí v novodobé historii.

K růstu zaměstnanosti nadále přispívaly zejména veřejné služby. Dařilo se však i většině ostatních odvětví terciárního sektoru ekonomiky.

V roce 2024 se na trhu práce stále setrvačně projevovaly dozvuky mírné recese, jež postihla ekonomiku v roce předchozím. Současně však byly stále více zřejmé stopy oživení, a to zejména v odvětvích, jež těžily z posilující tuzemské poptávky. Přetrvával mírný, dosti diferencovaný růst zaměstnanosti. Podnikatelé ve většině odvětví ekonomiky na konci letošního roku lehce vylepšili krátkodobá očekávání zaměstnanosti. V průmyslu ale zůstávala situace obtížná. I přes nejisté ekonomické výhledy firmy stále intenzivně poptávaly levnější pracovní sílu ze zahraničí a souběžně pokračovala také integrace ukrajinských uprchlíků v Česku na pracovní trh, což zčásti řešilo dlouhodobější nedostatek volných pracovních sil v tuzemsku. Nezaměstnanost setrvala bez výraznějších změn na velmi nízké úrovni. Pracovníci propuštěni z průmyslových podniků totiž mohli ve většině případů nalézt nové místo v jiných odvětvích bez výraznějších obtíží, a to i díky vyšší aktivitě úřadů práce v oblasti rekvalifikací (ÚP). Pokračoval poměrně svižný nominální růst mezd, tažený hlavně tržními odvětvími služeb. To při stabilizaci cenové hladiny v ekonomice vedlo k obnovení růstu reálných mezd, jenž v celoročním pohledu nastal ve všech hlavních odvětvích. Kupní síla zaměstnaneckých výdělků ovšem stále nedosahovala ani úrovně z roku 2019.

V roce 2024 pokračoval trend mírného růstu zaměstnanosti trvajícím od ústupu pandemie covid-19. Celková zaměstnanost¹ se meziročně zvýšila o 0,3 %, což ovšem znamenalo lehké zvolnění ve srovnání s dynamikou v předchozích třech letech. To souvisí i s tím, že ve druhé půli loňského roku počet pracovníků mezikvartálně pouze stagnoval, neboť se setrvačně projevoval vliv nedávné stagnace výkonu celé ekonomiky. I přesto během roku vystoupala zaměstnanost na rekordních 5,41 mil. osob a ve srovnání s maximální hodnotou z období poslední konjunktury (4. čtvrtletí 2018) byla vyšší o 0,6 %, z převážné části zásluhou rozvoje veřejných služeb. Současně také nelze opomenout, že tempo růstu zaměstnanosti v Česku je ve srovnání s většinou států EU dlouhodobě pomalejší².

Loni přispěli k růstu celkové zaměstnanosti podobným dílem zaměstnanci (jejich počet vzrostl o 0,2 %) i sebezaměstnaní (+0,9 %). Z pohledu hlavních odvětví přispěly tradičně nejvíce veřejné služby³, kde loni, stejně jako v předchozím roce, přibyla necelá 2 % pracovníků. V průběhu roku 2024 zde navíc růst zaměstnanosti mírně silil (ve 4. čtvrtletí až na 2,5 %). Tyto služby tak reagovaly na vysokou poptávku spojenou s dlouhodobějšími změnami ve věkové skladbě populace (v oblasti vzdělávání, zdravotní a sociální péči). V celoročním pohledu se dařilo i váhově významnému uskupení odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství (1,0 %), celková zaměstnanost zde však stále lehce zaostávala za rokem 2019 (–10 tis. osob). Je to dáno i horším vývojem v oblasti dopravy a skladování, kde poptávku po zaměstnancích loni limitoval slabší výkon v souvisejícím odvětví průmyslu. Naopak drobným podnikatelům v celém výše uvedeném uskupení se dařilo lépe, což lze přičíst zotavování cestovního ruchu. Dále se rozvíjely také činnosti v oblasti nemovitostí, což zde vedlo k navýšení počtu zaměstnanců (+2,3 %). Mírněji se zvyšovala celková zaměstnanost v dalších oblastech služeb⁴, vyjma informačních a komunikačních činností,

¹ Údaje o zaměstnanosti vycházejí z pojetí národních účtů. Jsou vyjádřeny ve fyzických osobách a očištěny o sezónní vlivy. Na rozdíl od údajů z podnikové statistiky či z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) zahrnují např. i odhad vlivu šedé ekonomiky.

² To platí nepřetržitě počínaje rokem 2016, přičemž relativně pomaleji rostla v tuzemsku zaměstnanost v kategorii zaměstnanců. Vloni se v EU počet všech pracovníků meziročně zvýšil o 0,8 % (nejméně za poslední čtyři roky). Také v Unii spočívalo těžiště růstu zaměstnanosti v terciární sféře – nejvíce se zvyšovala v informačních a komunikačních činnostech (+2,2 %) a ve veřejných službách (+1,7 %). Místa naopak nadále ztrácelo zejména zemědělství, lesnictví a rybářství (–3,2 %) a ve zpracovatelském průmyslu loni (stejně jako v roce 2023) zaměstnanost stagnovala. Z jednotlivých států vzrostl celkový počet pracovníků nejvíce v Chorvatsku (+6,1 %) či Irsku (+2,7 %), z významných ekonomik hlavně ve Španělsku (+2,2 %) a v Itálii (+1,6 %). Počet pracovníků klesl jen v pěti vesměs menších zemích – zejména v Lotyšsku (–0,9 %) a Finsku (–0,6 %), ale též v Polsku (–0,7 %) či na Slovensku (–0,2 %), ve většině případů hlavně vinou nepříznivého vývoje v průmyslu. I velmi mírný celkový růst v Česku znamenal nejvyšší tempo v regionu střední Evropy. V Německu sice počet pracovníků celkově mírně vzrostl (+0,2 %), v samotném zpracovatelském průmyslu jich ovšem ubylo rovně 1 %.

³ Zahrnují odvětví Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče.

⁴ Jde např. o odvětví ostatní služby (+2,0 %) zahrnující vedle kulturních, zábavních a rekreačních činností např. různé služby pro domácnosti (opravy výrobků, kadeřnické a kosmetické činnosti aj.). Zaměstnanost v této sekci (tvořená skoro ze 40 % drobnými podnikateli), citelně postižená v období protipandemických restrikcí, ovšem za úrovně z roku 2019 stále mírně zaostávala.

kde nastal úbytek poprvé za posledních třináct let (-0,3 %). Tento pokles se zde týkal výhradně zaměstnanců (-0,7 %)⁵. Ovšem i u počtu sebezaměstnaných došlo loni v ICT ve srovnání s předchozími roky k výraznějšímu zvolnění růstového tempa (+2,2 %).

Pokles zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu se loni prohloubil na 2 % a zasáhl takřka všechny obory.

Růst celkové zaměstnanosti byl po celý loňský rok významně tlumen vývojem ve zpracovatelském průmyslu, kde ubyla rovná 2 % pracovních míst (k redukci došlo s podobnou intenzitou u zaměstnanců i sebezaměstnaných). To souviselo s recesí celého odvětví doprovázenou zesílenými nákladovými tlaky i oslabenou poptávkou v řadě tradičních exportních oborů (strojírenství, elektrotechnika, hutnictví)⁶. V ostatním průmyslu byla situace příznivější, neboť i mírný růst zaměstnanosti v energetice, vodním a odpadovém hospodářství stačil kompenzovat prohlubující se útlum v relativně malém oboru těžby a dobývání. Ve stavebnictví se loni růst počtu pracovníků po třech letech zastavil, což lze přičíst méně příznivému vývoji u drobných podnikatelů (-1,5 %). V průběhu roku se nicméně situace postupně zlepšovala. V odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství zaměstnanost loni druhým rokem v řadě spíše stagnovala, přičemž se nadále zvyšoval počet sebezaměstnaných.

V menším útlumu se nacházelo i stavebnictví, během roku se však stav zlepšoval.

Počet odpracovaných hodin v ekonomice nepatrně klesl vlivem nižší potřeby práce v průmyslu i v důsledku rozšiřování zkrácených pracovních úvazků.

Celkový počet odpracovaných hodin v ekonomice, jenž se v roce 2023 poprvé vrátil na předkrizovou úroveň (rok 2018), se za loňský rok mírně snížil (-0,2 %). Nejvíce narostl v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (1,6 %) a také v primárním sektoru ekonomiky (2,0 %), kde však z velké části závisí na přírodních podmínkách. Naopak největší pokles nastal ve zpracovatelském průmyslu (-2,7 %), kde předčil i tempo poklesu zaměstnanosti ve fyzických osobách. Mohly se zde projevit nižší potřeba přesčasové práce, či dokonce krácení plánovaných směn v některých oborech zasažených recesí. Odpracovaná doba mírně klesla také v některých odvětvích služeb, v nichž se jinak loni zaměstnanost navyšovala (peněžnictví a pojišťovnictví, veřejné služby). To může souviset s rozšiřováním zkrácených pracovních úvazků⁷ (vlivem rostoucí zaměstnanosti žen podpořené integrací uprchlic z Ukrajiny i s loni zavedeným daňovým zvýhodněním zkrácených úvazků) či s poklesem počtu osob pracujících na dohody⁸ (v důsledku legislativních změn snižujících pro zaměstnance finanční výhodnost těchto forem práce, a naopak zvyšující se administrativní náročnost pro firmy).

Narůstal počet lidí kombinujících více zaměstnání.

Se zvyšující se rolí zkrácených úvazků souvisí i rostoucí podíl osob pracujících ve dvou zaměstnáních. Zatímco ve 3. čtvrtletí 2023 bylo takto zaměstnáno 2,8 % pracovníků, o rok později rekordních 3,3 %⁹. Vedle těchto posunů probíhají i dlouhodobější strukturální změny zaměstnanosti. Se zvyšující se vzdělaností pracovní síly roste i počet lidí působících v kategorii specialistů (dle údajů VŠPS v 1. až 3. čtvrtletí 2024 meziročně o 8 %). V letošním roce došlo také k navýšení pracovníků se službách a prodeji (+6 %) či technických a odborných pracovníků (+4 %). Naopak pokračoval pokles v kategorii úředníků (-13 %), z významné části vlivem rozvoje digitalizace v oblasti tržních i veřejných služeb.

Pokračoval dlouhodobý růst počtu specialistů i pokles v kategorii úředníků.

⁵ Blížící se, byť patrně dočasnou změnu poptávky po pracovníích v tomto odvětví naznačovalo již během roku 2023 zastavení růstu reálných tržeb.

⁶ Pokles zaměstnanosti nastal loni napříč takřka všemi zpracovatelskými obory. Výjimkou bylo potravinářství (+2,1 %) a také chemický průmysl, kde se zaměstnanost postupně stabilizovala.

⁷ Dle údajů z VŠPS pracovalo loni ve 4. čtvrtletí v Česku na zkrácený úvazek 483 osob, meziročně o 9 % více (za posledních šest let o 24 % více). K růstu přispěly hlavně ženy, z nichž tuto formu práce využívalo již 14,4 % (nejvíce ve věku 30 až 44 let). Mezi pracujícími muži ji ale preferovalo jen 5 % (většinou na sklonku pracovní kariéry). I přes aktuální navýšení zůstává zastoupení těchto úvazků na tuzemském pracovním trhu relativně nízké. Podíl takto zaměstnaných osob byl na konci roku 2024 v Česku (9,0 %) ve srovnání s hodnotou v EU pouze poloviční (podobné relace platí pro muže i ženy). Na druhou stranu v rámci států, jež do Unie vstoupily až po roce 2000, měly oproti Česku vyšší podíl jen Estonsko (15 %) a Malta (11 %).

⁸ Dle experimentální statistiky ČSÚ klesl v roce 2024 počet osob pracujících na dohody (o provedení práce, o pracovní činnosti) meziročně o 4 % a počet jimi odpracovaných hodin o 9 %. Lidé pracující na dohody současně u více zaměstnavatelů jsou zahrnuti vícenásobně (tj. samostatně u každého zaměstnavatele).

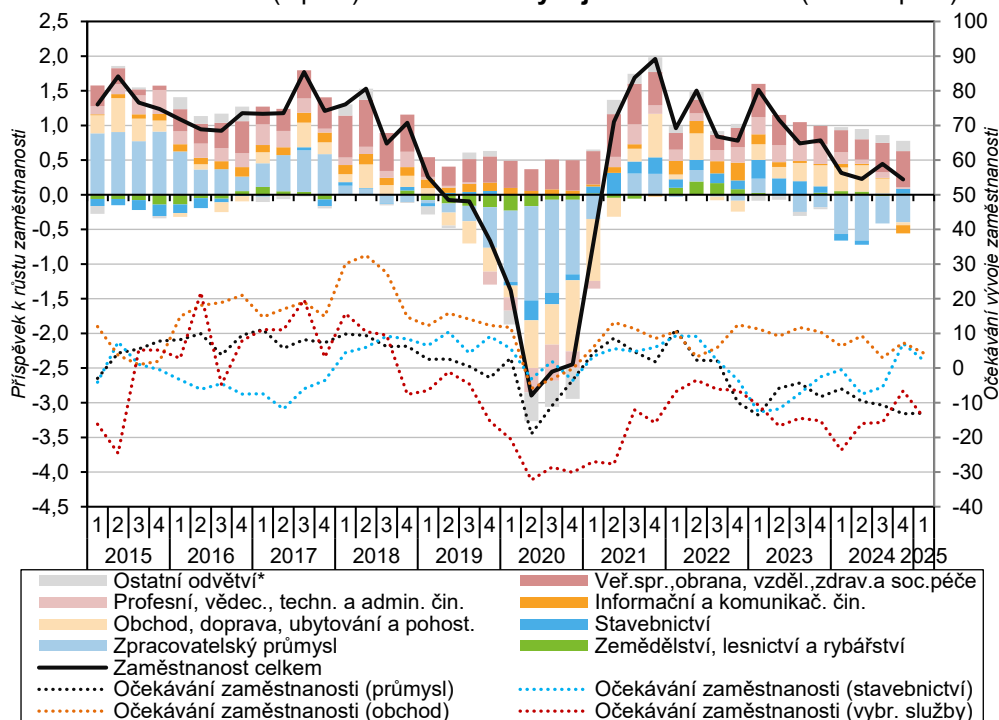
⁹ Zhruba necelá polovina z toho nárůstu připadá na osoby vykonávající dvě různé zaměstnanecké pozice, mírně větší část pak na zaměstnance, kteří „doplňkově“ působí jako sebezaměstnaní. V celé EU mělo loni ve 3. čtvrtletí dvě či více zaměstnání 3,9 % pracovníků. Mezi členskými státy měly nejvyšší podíl takto zaměstnaných Nizozemsko (10 %) a Dánsko (9 %), nadprůměrný byl také v severovýchodních zemích a Pobaltí.

Počet cizinců v zaměstnaneckém postavení vystoupal na rekordních 846 tis. Jejich meziroční přírůstek ale zvolnil, neboť ubylo pracovníků ze střední Evropy. Zrychlil naopak příliv osob z některých asijských států.

Dlouhodobě omezený rezervoár volných pracovních sil v Česku (vlivem demografického stárnutí i nízké porodnosti) i silící tlak firem na optimalizaci výrobních nákladů stimulovaly rostoucí poptávku tuzemských zaměstnavatelů po pracovnících ze zahraničí. Snadnějšímu zaměstnávání cizinců pomáhají legislativní změny snižující administrativní náročnost v této oblasti. To se týká jak ukrajinských občanů¹⁰, tak i cizinců z dalších, nejen hospodářsky méně vyspělých zemí mimo EU¹¹. Dlouhodobý příliv zahraničních pracovníků do Česka tak pokračoval. Počet pracujících cizinců v Česku nicméně loni rostl pomaleji než v předchozích letech. V dominantní skupině zaměstnanců jich na konci prosince bylo na úřadech práce registrováno 846 tis¹² (meziročně +22 tis., za dva roky +52 tis.)¹³. Nejvíce meziročně přibýlo již tradičně občanů Ukrajiny (+19 tis. na 305 tis., z toho ženy +14 tis., na 163 tis.), řádově méně z Ruska a Vietnamu. Relativně rychle vzrostl i počet občanů Filipín (o polovinu), Číny, Indie, Bangladéše, Kazachstánu a Egypta (shodně zhruba o pětinu). Naopak ubylo pracovníků ze střední Evropy – především Poláků (-5,4 tis., resp. o 11 %) a Maďarů (-7 %) a také z Balkánu – Rumunů (-4 %) a Bulharů (-7 %). Poprvé od roku 2009 se snížil i počet Slováků (-0,3 %), ti však stále mezi cizinci tvořili za Ukrajinci druhou nejpočetnější skupinu (216 tis.). Celkově cizinců v zaměstnaneckém postavení přibýlo loni jen díky ženám, počet mužů se nepatrně snížil (na 482 tis.).

Graf č. 13 Celková zaměstnanost (meziročně v %), příspěvky odvětví k meziroční změně zaměstnanosti (v p. b.) a očekávání vývoje zaměstnanosti (saldo v p. b.)

* Těžba a energetika; Peněžnictví a pojišťovnictví; Činnosti v oblasti nemovitostí; Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.
Poznámka: Saldo očekávání vyjadřuje rozdíl v p. b. mezi kategoriemi růst versus pokles zaměstnanosti v nejbližších třech měsících. Údaje jsou sezónně očištěny a vztahují se k druhému měsíci daného čtvrtletí.
Zdroj: ČSÚ (národní účty), Eurostat (konjunkturální průzkumy).

Míra zaměstnanosti žen ve věku 15 až 64 let poprvé vystoupala nad

Výše uvedené tendence na tuzemském pracovním trhu se spolu s postupně se prodlužujícím důchodovým věkem odráží v růstu míry zaměstnanosti (15 až 64letých). Ta ve 4. čtvrtletí činila 75,8 % (meziročně +0,4 p. b.). Za jejím růstem stály pouze ženy, jejichž

¹⁰ Skoro čtyři pětiny veškerých občanů Ukrajiny (resp. 67 % mužů a 88 % žen) působících v ČR v zaměstnaneckém postavení zde nepotřebovalo na konci roku 2024 oprávnění k zaměstnání (pracovní povolení, zaměstnanecké či modré karty).
¹¹ Od 1. července 2024 nově nepotřebují v Česku pracovní povolení ani zaměstnanecké karty cizinci z některých ekonomicky vyspělých zemí mimo EU (USA, Velká Británie, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Japonsko, Jižní Korea, Izrael a Singapur).
¹² Vedle toho evidovalo MPO ve stejném období 132 tis. cizích státních příslušníků s živnostenským oprávněním v Česku. Na rozdíl od cizinců v zaměstnaneckém postavení jejich růst loni zrychlil (na 11 %). Na tomto růstu se skoro ze dvou třetin podíleli Ukrajinci, jichž v Česku podnikalo 43 tis., s odstupem následovali Slováci (26 tis.) a Vietnamci (21 tis.).
¹³ Z pohledu krajů vzrostl loni počet cizinců nejvíce v Praze (+7,9 %) a Olomouckém kraji (+7,5 %). V prosinci 2024 tak připadla skoro třetina všech v Česku zaměstnaných cizinců (v evidenci úřadů práce) na Prahu a spolu se středními Čechami pak bezmála polovina.

<p>hranici 70 %. I tak patřila v rámci EU pouze k průměrným.</p>	<p>zaměstnanost posílila o 1,4 p. b., a poprvé v historii vystoupala nad 70% hranici (70,2 %). U mužů kvůli složité situaci v tradičních výrobních odvětvích klesla o 0,3 p. b. (81,3 %). Dle aktuálně dostupných dat za 3. čtvrtletí 2024 byla celková míra zaměstnanosti v Česku mezi státy EU osmá nejvyšší, když unijní průměr převyšovala o 4,6 p. b. Mezi stredo-evropskými státy mělo vyšší zaměstnanost než v tuzemsku pouze Německo (o 1,7 p. b.). Relativně vysoké zaměstnanosti v Česku pomáhá silná míra participace mužů (v rámci EU čtvrtá nejvyšší po Maltě, Nizozemsku a Kypru) a ve všech věkových skupinách, vyjma nejmladších do 25 let. Naopak zaměstnanost žen řadí Česko mezi členy až na 15. místo (jen k průměrným patří i ve srovnání s novějšími členskými státy), a to zejména vlivem slabšího zapojení osob mladších 40 let.</p>
<p>Míra zaměstnanosti mužů se v Česku na rozdíl od EU loni snižovala. Přesto byla mezi státy střední Evropy stále nejvyšší.</p>	
<p>Krátkodobá očekávání podniků v oblasti zaměstnanosti se na konci roku mírně zlepšila. Lehký optimismus zavládl v obchodu i stavebnictví.</p>	<p>Krátkodobá očekávání podniků v oblasti vlastní zaměstnanosti¹⁴ zůstávala loni v tuzemsku (stejně jako po celý loňský rok 2023) lehce negativní. V průběhu roku se ovšem situace mírně zlepšovala, zejména ve stavebnictví i vybraných službách, naopak v průmyslu se pesimismus ještě prohluboval. Dle šetření z února 2025 předpokládalo propouštění svých zaměstnanců v průmyslu 16 % firem, ve stavebnictví 6 %, v obchodu 9 % a ve službách 23 %. Ve stavebnictví a obchodu byly tyto záměry převáženy vyšším počtem podniků plánujících nábor pracovní síly. Stav na úrovni dílčích odvětví v rámci průmyslu i služeb se přirozeně odlišoval¹⁵. Podíl podniků, pro něž představuje nedostatek pracovní síly jednu z významných růstových bariér¹⁶, byl na počátku letošního roku tradičně nejpalčivější ve stavebnictví (54 %). Opačná situace panovala v průmyslu (13 %) a také ve službách (24 %), kde však došlo meziročně k mírnému růstu.</p>
<p>Nedostatek pracovníků dále sužuje hlavně stavební podniky, jeho role však mírně roste i ve službách.</p>	
<p>Obecná míra nezaměstnanosti loni mírně kolísala na nízké úrovni. Příznivý byl i vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti.</p>	<p>Navzdory problémům některých zejména průmyslových podniků se obecná míra nezaměstnanosti¹⁷ v průběhu roku 2024 významně nezvyšovala, spíše lze hovořit o jejím kolísání, zejména u žen. Propuštěné pracovníky z některých útlumových oborů totiž dokázaly z velké míry vstřebat rozvíjející se služby. Předpokládané větší fluktuaci pracovníků na trhu práce pomáhaly i úřady práce, jejichž aktivita v oblasti rekvalifikací (za finanční podpory v EU fondů) se zejména ve 2. pololetí zvyšovala. Sezónně očištěná míra nezaměstnanosti (15–64letých) činila loni v prosinci 2,7 % (muži 2,2 %, ženy 3,3 %) ¹⁸. Nevzrostl ani počet dlouhodobě nezaměstnaných – ti se na celkovém počtu lidí bez práce ve 3. čtvrtletí podíleli necelými 30 %, (to je v dlouhodobém i mezinárodním kontextu podprůměrná hodnota). Velikost potenciální pracovní rezervy (tj. ekonomicky neaktivních osob práci nehledajících, ale uvádějících ochotu pracovat) ve 4. čtvrtletí meziročně fakticky stagnovala (na 77 tis. osob) ¹⁹ a z dlouhodobé perspektivy zůstává nízká. To sice představuje nezanedbatelný problém pro řadu zaměstnavatelů, na druhou stranu</p>
<p>Velikost potenciální pracovní rezervy zůstávala nízká.</p>	

¹⁴ Není-li uvedeno jinak, jsou dále použity sezónně očištěné údaje.

¹⁵ Převažující negativní očekávání zaměstnanosti vyjádřily (dle šetření z prosince 2024) podniky v 90 % zpracovatelských průmyslových oborů. Nejhorší vyhlídky měly hutnictví, elektronický průmysl, oděvnictví a výroba nápojů. Naopak pozitivní perspektivy přetrvávaly pouze ve výrobě kolejových dopravních prostředků, potravinářství a obuvnickém průmyslu.

Ve službách převažovala negativní očekávání v necelé polovině dílčích odvětví. Nejvíce byla patrná v tvůrčích, uměleckých a zábavních činnostech, ve veterinárních činnostech, vodní i letecké dopravě, vydavatelství, s odstupem pak v peněžnictví, pozemní dopravě či cestovních agenturách. Naopak optimismus převládal v poštovních a kurýrních činnostech, pojišťovnictví, právních a účetnických činnostech, vědě a výzkumu, pracovních agenturách a většině oborů informačních a komunikačních činností.

¹⁶ Podniky mohly uvést více bariér současně.

¹⁷ Není-li uvedeno jinak, vycházejí všechny údaje o mírách nezaměstnanosti z VŠPS (dle metodiky ILO) a jsou očištěny o sezónní vlivy.

¹⁸ Nízká nezaměstnanost přetrvává rovněž v EU – loni v prosinci dosáhla ve skupině 15 až 74letých 5,9 % (v eurozóně 6,3 %). Meziměsíčně ani meziročně se téměř nezměnila, k mírnému zlepšení ale došlo u žen (na 6,1 %). Celková nezaměstnanost v EU je v dostupné časové řadě od roku 2000 nejnižší a proti počátku roku 2008 je příznivější o 1 p. b. (v EU i eurozóně). Celková nezaměstnanost v Česku (2,6 %) byla nepřetržitě již osm let nejnižší v Unii – aktuálně před Maltou a Polskem (shodně 3,0 %), Německem (3,4 %) a Nizozemskem (3,7 %). Výsadní postavení mělo Česko tradičně díky mužům (2,4 %). Ale i u žen, kde nezaměstnanost tradičně více kolísá, dosáhla aktuálně lehce nižší úrovně než v tuzemsku (2,9 %) jen Malta. V 10 členských státech celková nezaměstnanost meziročně vzrostla – nejvíce ve Slovinsku (z 3,3 % na 5,2 %), Dánsku (z 5,8 % na 7,0 %) a Finsku (ze 7,6 % na 8,7 % – třetí nejvyšší úroveň v Unii). K mírnějšímu zhoršení došlo i v dalších severovýchodních státech i na území Beneluxu. Naopak zlepšení nastalo hlavně na jihu – v Itálii (ze 7,1 % na 6,2 %), kde nezaměstnanost po dlouhé době klesla pod úroveň EU. O 1 p. b. se zlepšila situace i v Chorvatsku a na Kypru (shodně na 4,5 %) či v Řecku (9,4 %). Největší pokles nastal ve Španělsku (z 11,9 % na 10,6 %), které zažívá relativně svižný hospodářský růst, když se daří i odvětvím v Unii aktuálně útlumovým (např. průmyslu i stavebnictví). I tak ovšem zůstává nezaměstnanost v této zemi nejvyšší v rámci Unie. Příznivé postavení má Česko i v nezaměstnanosti osob do 25 let, neboť dlouhodobě patří do třetiny zemí Unie s nejnižší nezaměstnaností mladých. Ta loni v prosinci v tuzemsku dosahovala 9 % (v EU 15 %) a více než 20% nezaměstnanost sužovala šest členských zemí – zejména státy jižního křídla eurozóny.

¹⁹ Pouze šestina z tohoto počtu je ovšem schopna nastoupit bezprostředně do práce. Významnou část pracovních rezerv totiž tvoří studenti a ženy na rodičovské dovolené.

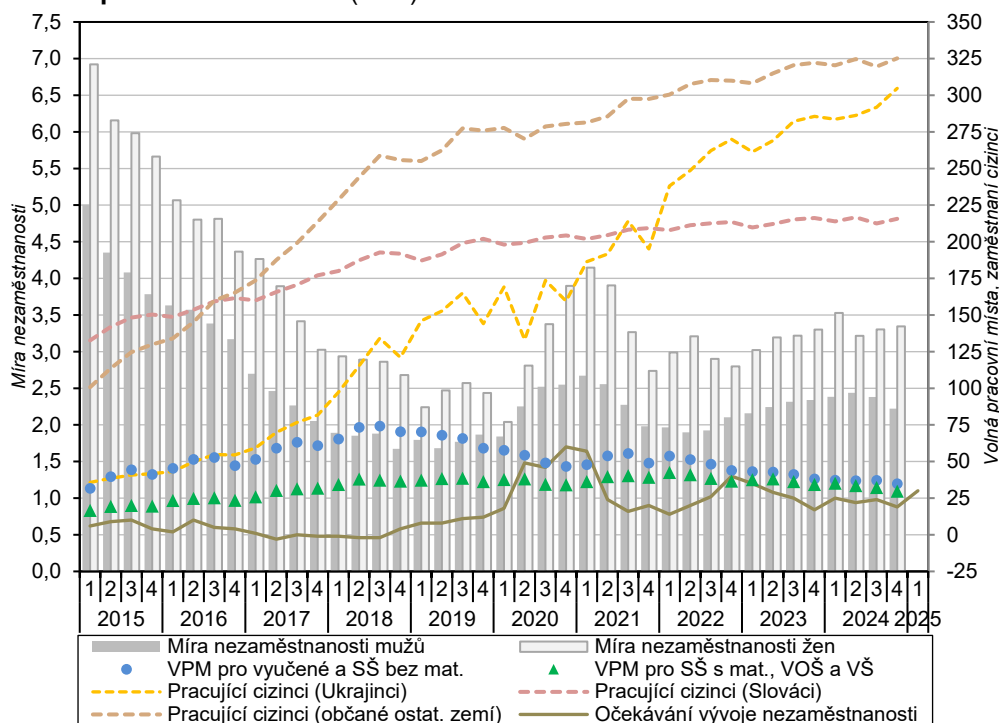
jde ovšem také o pozitivní signál naznačující, že rozsah skryté nezaměstnanosti (ve formě „úniku“ do ekonomické neaktivity) není na tuzemském pracovním trhu aktuálně významný.

Meziročně mírně přibýlo registrovaných uchazečů o práci.

Od loňského prosince se zvyšovaly obavy lidí z vývoje nezaměstnanosti v nejbližších 12 měsících.

Setrvalý stav tuzemského trhu práce potvrzují i údaje MPSV. Na konci prosince činil sezonně neočištěný podíl nezaměstnaných (dosažitelní uchazeči o práci k celkové populaci 15–64letých) 4,1 % (meziročně +0,4 p. b.), u mužů 3,8 %, u žen 4,4 %. Vyšší nezaměstnanost (nad 6 %) zaznamenalo dvanáct okresů (rozmístěných v pěti různých krajích). Počet všech registrovaných uchazečů o práci poprvé od vrcholu pandemie (jaro 2021) vystoupal lehce nad 300 tis. a již třináct měsíců v řadě převyšoval počet nabízených pracovních míst²⁰. Obavy lidí z růstu nezaměstnanosti (vyjádřené v rámci konjunkturálních průzkumů) klesly loni na jaře nejnižší od nástupu pandemie. Následně mírně kolísaly, na počátku roku 2025 se ovšem citelně zvýšily (mírně nad dlouhodobý průměr). Aktuální růst obav může souviset se situací v průmyslu, pokračujícími veřejnými diskusemi o fiskální konsolidaci, ale i napjaté geopolitické situaci.

Graf č. 14 Obecná míra nezaměstnanosti (v %, věk 15 až 64 let), očekávání vývoje nezaměstnanosti ze strany domácností* (v p. b.), volná pracovní místa a pracující cizinci v pozici zaměstnanců (v tis.)**

Pozn.: Míry nezaměstnanosti jsou sezonně očištěny. VPM = volná pracovní místa (stav na konci čtvrtletí)
 *Sezonně očištěné saldo očekávání nezaměstnanosti v nejbližších 12 měsících (rozdíl mezi procentuální četností odpovědi domácností, růst a pokles vyjádřený v procentních bodech). Vztahuje se k prostřednímu měsíci daného čtvrtletí.
 **Počet cizinců v postavení zaměstnanců evidovaných na úřadech práce v ČR na konci příslušného čtvrtletí.
 Zdroj: ČSÚ (VŠPS, konjunkturální průzkum), MPSV (VPM registrovaná na úřadech práce v ČR, zaměstnaní cizinci)

Meziroční růst průměrných mezd od počátku loňského roku mírně kolísala a ve 4. čtvrtletí dosáhla 7,2 %.

Ve 4. čtvrtletí 2024 dosáhla průměrná hrubá měsíční nominální mzda v národním hospodářství 49 229 korun a meziročně vzrostla o 7,2 %. Mezikvartální růst mezd (po sezonním očištění) činil 1,7 % a během uplynulého roku mírně kolísala. Za celý loňský rok se mzdy zvýšily o 7,1 % (na 46 165 korun), což bylo ve srovnání s tempem v roce 2023 (8,0 %) lehké zvolnění. Po celý loňský rok se významně odlišovala dynamika průměrných mezd osob

²⁰ Jen menší část míst lze považovat za aktivní – méně než půl roku bylo na ÚP inzerováno jen 112 tis. míst, meziročně o 10 tis. méně (k úbytku došlo napříč vzdělanostními kategoriemi). Dle experimentální statistiky ČSÚ (šetření u podniků prováděná od roku 2020) byla ve 4. čtvrtletí 2024 nabídka tuzemských firem odhadnuta na 101 tis. volných míst (jedná se jen o místa v pracovním poměru, nejde o přechodná zaměstnání, např. různé typy dohod). Počet míst se meziročně zvýšil o 9 % (mírně rostl ve všech loňských kvartálech). Aktuálně se zvýšila zejména nabídka míst ve veřejných službách (napříč odvětvími), dále v obchodě či vyspělých službách pro podniky. Naopak ve stavebnictví ubylo nabízených míst. V průmyslu, kde obdobný vývoj přetrvával po osm kvartálů v řadě, se na samém konci loňského roku pokles míst zastavil (na 25 tis.). Největší nabídka volných pozic byla ovšem k dispozici v sektoru služeb (69 tis.), z toho v odvětvích s významnou rolí státu šlo o 26 tis.

přepočtených na plný úvazek (FTE) vs. fyzických osob. Vlivem rozšiřování zkrácených úvazků (kvůli finanční podpoře státu, popř. i daňovým optimalizacím – převodem osob DPP a DPČ) vzrostly mzdy na fyzické osoby ve 4. čtvrtletí meziročně jen o 6,7 %. Evidenční počet zaměstnanců (FTE) vzrostl o 0,1 %, dle fyzických osob ale o 0,6 %. Tyto rozdíly byly nejvíce patrné v některých službách (oblast nemovitostí, pracovní agentury, doprava a skladování, zdravotní a soc. péče) a odvětví zemědělství a lesnictví.

Existují významné faktory působící ve směru vyššího růstu mezd, ale i ty s opačným efektem.

Mzdový růst v ekonomice tlumila silící potřeba úspor v rozpočtové sféře i rostoucí počet zahraničních pracovníků ze „třetích zemí“. Ti nezřídka pracují na nízkokvalifikovaných pozicích²¹ a jejich výdělky tudíž zpravidla nedosahují úrovně občanů ČR. Naopak ve směru růstu nominální mzdy stále působila relativně vysoká poptávka podniků po pracovní síle v řadě odvětví (zejména ve službách) či zvýšený tlak zaměstnanců pramenící i z napjatých rodinných rozpočtů vlivem stále vysokého růstu cen některých položek spotřebního koše i jiných výdajů (splátky hypoték). Dynamičtější mzdový růst v řadě odvětví umožňovala i přetrvávající vysoká míra zisku podniků. V některých odvětvích mohlo mít dílčí vliv zrychlené navyšování minimální mzdy²².

Očekávaný meziroční růst reálné mzdy se na počátku loňského roku obnovil. V celoročním pohledu postupoval všemi odvětvími.

Díky zklidnění cenové hladiny v ekonomice pokračoval očekávaný růst reálné mzdy. Ten ve 4. čtvrtletí činil meziročně 4,2 %. Za celý loňský rok pak 4,6 %, svižněji rostla kupní síla mezd za poslední dvě dekády jen v éře konjunktury v letech 2018 a 2019. V celoročním pohledu nastal loni růst ve všech hlavních odvětvích. Navýšení reálných mezd v ekonomice vede pozvolna k umazávání výrazného propadu kupní síly zaměstnanců let 2022 i 2023 (reálně se však na konci loňského roku průměrná mzda nacházela stále pouze na úrovni z konce roku 2018). Růst kupní síly mezd byl loni tlumen mírným zvýšením daňového zatížení práce (např. znovuzavedení zaměstnaneckých odvodů na nemocenské pojištění) schváleným v rámci vládního konsolidačního balíčku.

Relativně nejvíce vzrostly ve 4. čtvrtletí průměrné mzdy v oblasti nemovitostí a vyspělých podnikových služeb. Nadále se dařilo i odvětvím spojeným s cestovním ruchem.

Souhrnný růst průměrné mzdy zakrývá tradičně velmi různorodý vývoj na úrovni jednotlivých oborů podniků či organizací. Nejvyššího meziročního růstu dosáhly loni ve 4. čtvrtletí mzdy v malém odvětví činností v oblasti nemovitostí (16,0 %), což spolu se svižným růstem v letech 2022 i 2023 vedlo k tomu, že se jejich aktuální úroveň (47,9 tis. korun) výrazně přiblížila celé ekonomice. Dynamicky rostly i mzdy v profesních, vědeckých a technických činnostech (12,2 %, absolutně o 6 836 korun – nejvíce ze všech odvětví) a stejně jako v předchozím odvětví jejich tempo během loňského roku zrychlovalo a bylo doprovázeno i nadprůměrným růstem zaměstnanosti. Pokračující zotavování příjezdového cestovního ruchu i navyšování hranice minimální mzdy se promítly do 10,3% růstu mezd v ubytování, stravování a pohostinství (nadprůměrné tempo zde přetrvávalo čtvrtý rok v řadě). Stále však šlo jednoznačně o odvětví s nejnižší úrovní mezd (29,1 tis. korun, pouhá třetina oproti odvětví s nejvyššími výdělky – informační a komunikační činnosti). Dařilo se i stavebnictví, kde je 9,9% mzdový růst reakcí i na problém s chronickým nedostatkem zejména kvalifikované pracovní síly. To částečně platí i pro zdravotní a sociální péči, kde mzdy vzrostly o 9,2 %²³ a jejich úroveň (54,9 tis. korun) byla ve 4. čtvrtletí ze všech odvětví s významnou rolí státu nejvyšší. Ve váhově nejvýznamnějším odvětví služeb – obchodu – mzdový růst ve 4. čtvrtletí při stagnující zaměstnanosti zrychlil na 8,1 %. Podobné mzdové tempo i úroveň (45 tis. korun) měla i doprava a skladování (ovšem při rozdílném vývoji počtu zaměstnanců: -0,8 %). V odvětvích s nejvyšší mzdovou hladinou rostly výdělky relativně pomaleji: finančnictví (6,8 %), oblast ICT (+7,3 %) z celoročního pohledu zaostávaly za tempem v celé ekonomice.

V odvětvích s nejvyšší mzdovou hladinou rostly loni mzdy relativně pomaleji.

²¹ Např. v roce 2023 působilo v Česku v nejkvalifikovanějších třídách zaměstnanosti (vedoucí a řídicí pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci) pouze 13 % ze všech cizinců ze států mimo EU (resp. 9 % z Ukrajinců), 24 % ze všech cizinců ze zemí EU, ale 44 % z veškerých zaměstnanců s českým občanstvím.

²² Minimální mzda byla loni stanovena novým mechanismem valorizace (počítá se s jejím postupným nárůstem až na 47 % průměrné mzdy v roce 2029). Od ledna 2025 se tak tato mzda zvýšila o 10 % na 20 800 Kč. Na druhou stranu institut zaručených mezd byl zásadně zjednodušen a je nově využíván pouze v platové sféře.

²³ Od ledna 2024 zde došlo k úpravám tarifů a u velké části zaměstnanců se zvýšily osobní příplatky.

Růst mezd v ekonomice byl nadále tlumen potřebou rozpočtových úspor ve veřejných službách.

Odbytové potíže zpracovatelského průmyslu se odrážely v podprůměrném mzdovém tempu i dlouhodobějším poklesu zaměstnanosti.

Mezi kraji vzrostly mzdy ve 4. čtvrtletí i v celoročním pohledu procentuálně nejvíce na Pardubicku, nejméně na Karlovarsku.

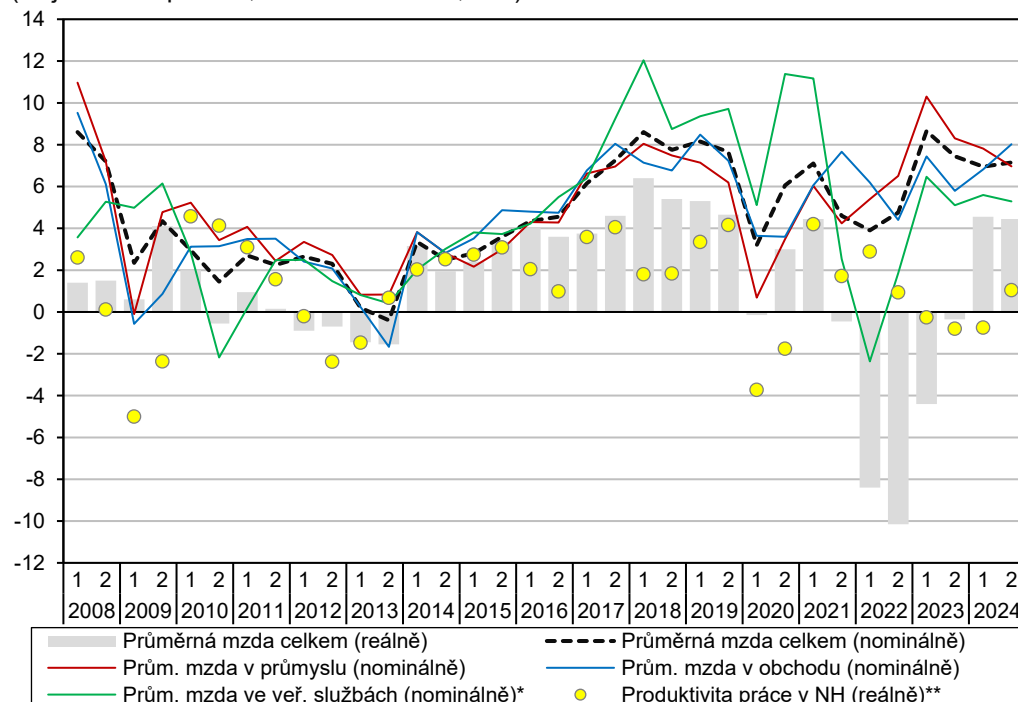
Mzdový medián rostl po celý loňský rok pomaleji než průměrná mzda. Nižší dynamika středních výdělků byla patrná hlavně u žen.

Nejnižší mzdový růst pokračoval ve většině odvětví s významnou rolí státu. Ve veřejné správě, obraně a soc. zabezpečení, stejně jako ve vzdělávání, činil ve 4. čtvrtletí 2024 meziročně shodně jen 2,3 % a jako v jediných z hlavních odvětví v nich zaostal za inflací. V kulturních, zábavních a rekreačních činnostech byl sice aktuální mzdový růst průměrný (7,2 %), ale výše výdělků (43,3 tis. korun) citelně zaostávala za úrovní celé ekonomiky i vládního sektoru. Z tržních odvětví vzrostly mzdy nejméně v těžbě a dobývání (1,2 %), hlavně vlivem vyšší loňské základny (vyplacení vyšších odměn). Stejný efekt nastal také u mezd v energetice (4,7 %), absolutní navýšení (+3 223 korun měsíčně) zde však bylo obdobné jako v celé ekonomice. Absolutně i relativně podprůměrně vzrostly mzdy v zemědělství, lesnictví a rybářství (6,4 %) i ve zpracovatelském průmyslu (7,0 %). V obou případech je doprovázel skoro 2% pokles počtu zaměstnanců. Z větších průmyslových oborů se mzdy zvýšily nejvíce ve výrobě elektrických zařízení (9,3 %), nejméně ve výrobě motorových vozidel (5,3 %), v níž i tak byla průměrná úroveň výdělků relativně vysoká (55,2 tis. korun).

Mzdový růst mezi kraji se ve 4. čtvrtletí pohyboval od 9,0 % v Pardubickém kraji, po 5,0 % v Karlovarském kraji, v němž současně přetrvávala nejnižší úroveň průměrných měsíčních mezd (42,3 tis. korun., jen 71 % úrovně Prahy). Evidenční počet zaměstnanců ve většině regionů meziročně klesal – nejvíce v Moravskoslezském kraji (-1,3 %, vlivem problémů těžkého průmyslu), vzrostl jen ve třech regionech, z toho významněji jen v Praze (+2,2 %).

Medián mezd se ve 4. čtvrtletí zvýšil pouze o 4,2 % (po celý loňský rok rostl volněji než průměrná mzda). Projevil se slabší růst u žen (ty často pracují ve veřejných službách). Za celý rok 2024 činil dle předběžných dat celkový medián mezd 41,7 tis. korun (meziročně +6,3 %). Pomaleji rostly hlavně střední výdělků, naopak svižněji se zvyšovaly jak vysoké výdělků v 9. decilu (o 7,7 %), který se zvýšil na 77,1 tis., korun, tak i nízké mzdy v 1. decilu (o 7,5 %), který stoupl na 23,7 tis. korun. Mzdy mužů meziročně rostly rychleji než mzdy žen, a to v celém pásmu. Mediánová mzda žen se loni zvýšila o 6,1 % a její dosažená hladina (38,7 tis. korun) za úrovní mužů loni zaostávala o 13,6 %. Z pohledu profesních skupin vzrostly loni průměrné mzdy nejvíce specialistům (+10,5 %), u ostatních skupin se tempo příliš neodlišovalo.

Graf č. 15 Průměrná nominální i reálná mzda a produktivita práce
(za jednotlivá pololetí, meziroční změna, v %)

*Zahrnuje odvětví s významnou rolí vládního sektoru: Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení; Vzdělávání; Zdravotní a sociální péče; Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

**Vyjadřuje HDP (ve stálých cenách) vztážený na 1 pracovníka (ve fyzických osobách).

Zdroj: ČSÚ